

СВОЈИНСКА ТРАНСФОРМАЦИЈА - УСЛОВ ОПСТАНКА И РАЗВОЈА БАЊСКЕ ПРИВРЕДЕ

Од усвајања Закона о својинској трансформацији прошло је више од годину дана. Схватајући неминовност промена својинских односа, као кључног услова даљег развика привреде, тадашњи режим је ову проблематику законски регулисао. Уласком у Владу народног јединства српски радикали су покушали да неке уочене недостатке постојећег Закона отклоне амандманским путем (обавезност приступања својинској трансформацији, ороченост тог процеса, итд.). Ови наши предлози за сада се још нису појавили пред посланицима Републичке скупштине, али то не представља никакву сметњу да предузећа са друштвеним капиталом не приступе процесу својинске трансформације. Сваки дан одлагања је неповратно и улудо изгубљено време на путу економског опоравка тих предузећа и бољег материјалног положаја запослених радника у њима. Схватајући ову економску неминовност многе фирме у Србији су већ завршиле и са тако званом другим кругом бесплатне поделе акција. Процес својинске трансформације друштвеног капитала су незаустављиво убрзава у целој земљи

Међутим, у привреди Врњачке Бање за сада не постоје никакве назнаке да о овом кључном економском генератору неко уопште и размишља. Апсолутно ни једна фирма са друштвеним капиталом није отпочела са процесом својинске трансформације. Без обзира на очајан економски положај скоро свих друштвених фирми, њиховом руководству не пада ни на памет да искористе постојећа законска решења и крену путем привредног препорода. Разлози овакве пасивности по мени су следећи:

- Незаинтересованост руководићих гарнитура у предузећима да са процесом трансформације отпочну. Одлагањем они чувају стечене позиције у тим фирмама, односно стечене привилегије.

- Незнање и нестручност која одликује већину руководилаца у друштвеним фирмама. То се очитује у томе да већина њих није способна и стручна да чак изврши и процену капитала тих фирми. Иначе методологија за ту процену је изузетно проста и једноставна.

- Несхватљива незаинтересованост синдиката да снагом свог ауторитета натера пословодство фирме у овај изузетно важан реформски процес.

- Безразложан страх запослених да ће нешто изгубити по завршетку процеса својинске трансформације.

Јоргованка Табаковић

министар за економску и власничку трансформацију

Мирољуб Вељковић

народни посланик

- Изузетно слаба државна пропаганда у циљу популарисања својинске трансформације. Велику критику треба упутити и општинском руководству, које уместо да тај процес стимулише, према мојим информацијама оно га чак шта више спутава. Додуше појединцима из тог руководства и није интерес развијена и богата Врњачка Бања већ лични интерес и лов у мутним водама друштвеног капитала. Шта је дакле решење? Решење је да радници у тим фирмама и синдикати у тим фирмама натерају своје руководство да отпочну са процесом трансформације друштвеног капитала. Тај капитал припада њима и њиховој деци, а никако није власништво социјалистичких директора. У том циљу покушаћу врло кратко да објасним суштину процеса својинске трансформације и колико-толико приближим ту материју свим заинтересованим. Исто тако спреман сам да са стручним људима из Министарства за економску и власничку трансформацију помогнем бањским фирмама да се тај посао квалитетно и брзо уради кроз инструктивне семинаре и експертску помоћ у самом порцесу трансформације.

КАКО СПРОВЕСТИ ПРОЦЕС СВОЈИНСКЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ У ФИРМАМА СА ДРУШТВЕНИМ КАПИТАЛОМ

1. Пре свега треба утврдити вредност укупног капитала друштвеног предузеће које се својински трансформише. Напоменуо сам да је методологија за процену капитала врло једноставна и сигуран са да у свакој друштвеној фирми постоје стручни људи који то могу урадити брзо и тачно. Значи то не изискује никакве трошкове или ангажовање професионалних процењивача. Контролу и верификацију тако извршене процене врши Дирекција за процену вредности капитала при Министарству за економску и својинску трансформацију.

2. По завршеној процени капитала отпочиње се са бесплатном поделом (уписом) акција. Предузеће може максимално поделити (уписати) 60 одсто процењене вредности капитала. Право на бесплатне акције имају: радници запослени у дотичном предузећу, радници запослени у другом предузећу са дрштвеном и државном својином, радници који

раде у државним органима и организацијама, пензионери, осигурани и неосигурани земљорадници. Максимална вредност акција које може добити појединац од напред наведених категорија износи 6.000 ДМ.

3. Преостале акције после бесплатне расподеле нуде се на продају стим да првенство куповине и даље имају категорије које су имале право на бесплатне акције. Те акције се могу купити са роком отплате максимално на 6 година.

Власници акција по основу уписа и куповине стичу право на управљање и право на дивиденду у зависности од вредности акција које поседују. Напомињем да износ дивиденде по основу власништва над акцијама (чак и код људи са минималном вредношћу акција у поседу) може вишеструко премашивати годишњу бруто плату. То зависи од способног менаџмента кога бирају власници акција.

Треба поменути да и власници обвезница по основу старе девизне штедње исто тако могу куповати акције предузећа, што њима пружа изванредну могућност да брзо материјализују своју девизну штедњу.

Овај приказ својинске трансформације је крајње поједностављен јер ми је намера била да га што више приближим свим запосленима у друштвеним фирмама на територији општине Врњачка Бања. Намера ми је да створим позитивну енергију неопходну да се донесе одлука о приступању процесу својинске трансформације. Кроз инструктивне семинаре до танчине би разрадили све одредбе Закона и показали и друге изванредне могућности које он пружа кроз прикупљање додатног капитала (докапитализација) или кроз конверзију дуга у акције повериоца.

ПРИМЕР СВОЈИНСКЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ У Д.П. ЦРВЕНА ЗАСТАВА

Насумице сам одабрао ово друштвено предузеће да поједностављено прикажем како би изгледала својинска трансформација. Ова фирма је тренутно на најнижим гранама у историји њеног постојања. Не отпочне ли се хитно реформски процес трансформације сасвим је извесно да ће отићи или у ликвидацију или ће је тихо прогутати нека социјалистичка ајкула (већ предпостављате ко би то могао бити). Одлука о отпочињању процеса својинске трансформације треба да донесе Управни одбор те фирме на притисак синдиката и свих запослених. Сигуран сам да директору те фирме ни на памет не пада да иницира такву одлуку. Знате због чега?. Из простог разлога што је свестан да ће по извршеној трансформацији акционари на чело фирме поставити човека који зна да прави профит и који ће им омогућити велике плате и велике дивиденде. Да је дотични то знао не би фирму довео у безизлазну економску ситуацију.

1. Предпоставимо да је Д.П. ЦРВЕНА ЗАСТАВА процењена на 10.000.000 ДМ. 60 одсто од тога или 6.000.000 ДМ може се поделити кроз бесплатне акције. Сигуран сам да ће сви запослени (око 300 људи), сви пензионери који су радни стаж завршили у ЦРВЕНОЈ ЗАСТАВИ (око 300 људи), и други грађани Врњачке Бање који имају право на бесплатне акције (око 400 људи) уписати у првом кругу свих 60 одсто процењене вредности ЦРВЕНЕ ЗАСТАВЕ.

2. Преостале акције у вредности од 4.000.000 ДМ пустиће се у продају (с тим што је попуст за запослене у ЦРВЕНОЈ ЗАСТАВИ и пензионере 20 одсто) на 6 година. Исто тако сигуран сам да ће запослени у овој фирми уписати куповину преосталих акција.

Питате се како ће их плаћати?. Просто: из својих великих плата и великих дивиденди. Чак и ако не искажу интерес за куповину преосталих акција сасвим је извесно да постоји огроман интерес екстерног капитала да купи преостале акције. По свим анализама ЦРВЕНА ЗАСТАВА је рудник злата у профитном смислу.

3. ПО завршеној расподели и продаји акција, Акционарска скупштина бира Управни одбор, а он поставља руководство предузећа. И те како ће акционари водити рачуна ко ће водити фирму јер ће им од тога директно зависити и висина плате и висина годишње дивиденде.

Шта радници Црвене Заставе добијају процесом својинске трансформације:

- Титулара својине који гарантује максималну упосленост, а самим тим и максималан профит. Неће људи који су уложили капитал у ову фирму дозволити да из тог капитала не извлаче и максималан профит.

- Континуиран развој фирме јер капитал по својој природи не мирује.

- Високе плате свих запослених, јер само високе плате запослених гарантују максимално ангажовање на послу - односно максималан профит за власника. Није немачки газда хуман (филантроп) па даје својим радницима високе плате - на то га тера логика капитала.

- Високе и континуиране дивиденде по основи власништва над акцијама.

- Сигурност у финансијском смислу јер поседују вредносне папире којима цена на берзи стално расте. Власнику акција се пружа могућност да акције и прода на тој истој берзи или директно уколико то жели.

- Избегавање сваког политичког утицаја у пословању фирме. Једноставно радници ЦРВЕНЕ ЗАСТАВЕ постају свој на своме.

Ова симулација на ЦРВЕНОЈ ЗАСТАВИ важи и за остале друштвене фирме у Врњачкој Бањи: ФОНТАНА, МИНЕРАЛНА ВОДА - ВРЊЦИ, АУТОПРЕВОЗ, ЕНЕРГОТЕХНИК, итд. Чак и ГП РАД се поступком својинске трансформације (по окончању стечајног поступка - који треба убрзати) може ставити на ноге. Делове Ј.П. БЕЛИ ИЗВОР који своје пословање могу валоризовати на тржишту треба под хитно издвојити из БЕЛОГ ИЗВОРА и приступити процесу својинске трансформације (сектор трговине, стругару итд.).

Овако трансформисана бањска привреда гарант је просперитетне Врњачке Бање. Богата привреда, богати појединци, сигурна перспектива нашим потомцима - тако ми српски радикали видимо Врњачку Бању у блиској будућности.

Јануар 1999. год.
Врњачка Бања

ОПШТИНСКИ ОДБОР
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
Народни посланик
Мирољуб Вељковић

Оснивач и издавач: Др. Војислав Шешељ - Главни и одговорни уредник: Сениша Аксентијевић - Новине ВЕЛИКА СРБИЈА уписане су у регистар средстава јавног информисања Министарства за информисање бр. 1104 од 05.06.1991. године. по мишљењу Министарства за информисање бр. 413-01-551-9101 ВЕЛИКА СРБИЈА је производ из парифног броја 8, став 1, алинеја 10, за чији промет се плаћа основни порез по стопи од 3%.